

**EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI
PAKKAUKSISTA JA PAKKAUSJÄTTEISTÄ****PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Nykyinen valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä 518/2014 korvattaisiin uudella pakkauksista ja pakkausjätteistä annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Asetukseen ehdotetaan tehtäväksi jätelain muuttamisesta annetusta laista sekä Euroopan unionin pakkauksista ja pakkausjätteistä annettuun direktiiviin tehdyistä muutoksista johtuvat tarpeelliset muutokset. Ehdotetut muutokset olisivat osa laajaa jätealan asetusten uudistamista.

Asetuksella tarkistettaisiin monia voimassa olevan asetuksen säännöksiä. Keskeisimmät muutokset kohdistuisivat käytettyjen pakkausten uudelleenkäyttöä ja kierrätystä koskeviin tavoitteisiin, niiden laskentaperusteisiin ja raportointiin sekä pakkausten tuottajan velvollisuuteen järjestää käytettyjen pakkausten erilliskeräys, uudelleenkäyttö, kierrätys ja muu jätehuolto. Lisäksi asetuksessa annettaisiin muutetun jätelain säännöksiä täsmentäviä säännöksiä tuottajan maksuosuuksien määräytymisperusteista sekä tuottajalta edellytettävän omavalvontaa koskevan suunnitelman vaatimuksista.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan loppuvuodesta 2021.

PERUSTELUT**1. Asian tausta**

Ehdotettu asetus on osa vireillä olevaa jätealan alemman asteisten säädösten uudistamista ja täsmentämistä vastaamaan EU:n jätealan direktiiveihin ja jätelakiin tehtyjä muutoksia. Hallituksen esitys (HE 40/2021 vp) jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (jäljempänä *jätelain muutosesitys*) annettiin eduskunnalle 25.3.2021. Jätelain muutosesityksellä pannaan täytäntöön EU:ssa hyväksytyt uudet jätealan säädökset sekä tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutusten vähentämistä koskevan direktiivin (ns. SUP-direktiivi) vaatimukset tuotekielloista ja merkinnöistä. Lisäksi ehdotetaan eräitä kansallisista tarpeista johtuvia lainsäädäntömuutoksia. Esityksellä toteutetaan Sanna Marinin hallituksen ohjelman strategiseen kokonaisuuteen ”Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi” sisältyviä kirjauksia, joilla lisätään jätteen kierrätystä ja siten vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä. Ehdotettujen lakimuutosten on määrä tulla voimaan vuoden 2021 kesällä. Ympäristövaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä hyväksyttiin 10.6.2021¹

Ehdotettuja lakimuutoksia on tarpeen täydentää laajoilla muutoksilla jätealan asetuksiin. Hallituksen esityksessä on yleisellä tasolla kuvattu tarvittavia asetusmuutoksia ja arvioitu niiden vaikutuksia osana koko lainsäädäntöehdotusta. Yhteenvedo keskeisistä asetustason muutoksista oli myös lausunnoilla samanaikaisesti jätelain muutosesityksen kanssa.²

¹ YmVM 3/2021 vp.

² Yhteenvedo saatavissa osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM003:00/2019> .

Ehdotus sisältäisi luonnoksen uudeksi pakkauksista ja pakkausjätteistä annetuksi valtioneuvoston asetukseksi. Muutoksella pantaisiin täytäntöön uuden jätelain, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2008/98/EY (jäljempänä *jätedirektiivi*) ja pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY (jäljempänä *pakkausjätedirektiivi*) tuottajavastuuta ja pakkauksia koskevat uudet säännökset.

Asetusluonnos ja perustelumuiotio on laadittu sillä oletuksella, että eduskunta hyväksyy jätelain ympäristövaliokunnan mietinnön mukaisena.

2. Nykytila

2.1. Euroopan unionin lainsäädäntö

Laajennetusta tuottajavastuusta sekä laajennettua tuottajan vastuuta koskevien järjestelmien vähimmäisvaatimuksista on säädetty jätedirektiivissä. Jätesäädöspakettiin sisältyvällä jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2018/851 jätedirektiiviin sisällytettiin uutta tuottajavastuuta koskevaa sääntelyä. Sääntely koskee muun ohella tuottajien tiedottamisvelvollisuutta kuluttajille, raportointia viranomaisille, omavalvontaa sekä tuotteiden ympäristövaikutusten perusteella mukautettuja tuottajamaksuja. Keskeinen muutos on tuottajien vähimmäiskustannusvastuun määrittäminen jätedirektiivin 8 a artiklassa. Tuottajan tulisi kustantaa unionin markkinoille saattamiensa tuotteiden jätehuollon todelliset kustannukset alkaen erilliskeräyksestä. Jäsenvaltiot voivat poiketa tuottajien täydestä kustannusvastuusta, jos se on perusteltua asianmukaisen jätehuollon sekä tuottajavastuujärjestelmän taloudellisen elinkelpoisuuden varmistamiseksi. Tuottajien on kuitenkin katettava vähintään 80 % kustannuksista niissä tuottajavastuujärjestelmissä, jotka on perustettu unionin säädöksissä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten pakkausten tuottajavastuujärjestelmät.

2.1.1. Pakkausjätedirektiivi

Pakkausjätedirektiivissä säädetään toimista pakkausjätteiden synnyn ehkäisemiseksi sekä hyödyntämisen ja kierrätyksen edistämiseksi. Pakkaus- ja pakkausjätedirektiivissä luokitellaan pakkaukset kuluttajapakkauksiin, ryhmäpakkauksiin ja kuljetuspakkauksiin. Direktiivissä säädetään lisäksi pakkauksen yleistä määritelmää täydentäviä perusteita tuotteiden määrittelystä pakkauksiksi. Direktiivin liitteessä I esitetään näiden perusteiden soveltamista kuvaavia esimerkkejä. Mainittua direktiivin liitettä on muutettu helmikuussa 2013 hyväksytyllä komission direktiivillä (2013/2/EU).

Pakkausjätedirektiiviin lisättiin säännökset toimista kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi direktiivin 94/62/EY muuttamisesta kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämisen osalta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (720/2015/EU). Muovisten kantokassien vähentämistä koskevat säännökset voidaan direktiivin mukaan saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä myös toimivaltaisten viranomaisten ja asianomaisten toimialojen välisellä sopimuksella. Suomessa tätä mahdollisuutta on hyödynnetty ja muovisten kantokassien vähentämistoimet on pantu kansallisesti täytäntöön 31.10.2016 solmitulla ympäristöministeriön ja Kaupan liiton välisellä puitesopimuksella (Green Deal) kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi (ns. Muovikassisopimus).

Pakkausjätedirektiiviä on muutettu viimeksi vuonna 2018 pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun direktiivin 94/62/EY muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (852/2018/EU) (jäljempänä *direktiivin muutos*). Direktiivin muutoksessa lisättiin pakkausjätedirektiiviin vaatimus, että viimeistään 31.12.2024 jäsenvaltioiden on perustettava kaikkia pakkauksia koskeva, jätedirektiivin 8 ja 8a artiklan mukainen tuottajavastuun vähimmäis-

vaatimukset täyttävä laajennetun tuottajavastuun järjestelmä. Aiemmin direktiivi ei ole edellyttänyt järjestämään pakkausjätteiden jätehuoltoa tuottajavastuun pohjalta. Direktiivi edellyttää kuitenkin, että pakkausjätteille on oltava erilliskeräysjärjestelmät. Useimmissa jäsenvaltioissa, Suomi mukaan lukien, direktiivin vaatimukset on jo nykyisin pantu täytäntöön laajennettua tuottajan vastuuta koskevalla järjestelmällä. Direktiivissä myös säädetään pakkauksiin tehtävistä merkinnöistä pakkausjätteiden keräyksen, uudelleenikäytön ja hyödyntämisen helpottamiseksi sekä pakkausten perusvaatimuksista ja pakkausten sisältämien raskasmetallien sallituista enimmäispitoisuuksista.

Direktiivin muutoksella lisättiin pakkausjätedirektiiviin uudet määritelmät uudelleenikäytettävälle ja yhdistelmämaterialipakkaukselle sekä täsmennettiin pakkausjätteen määritelmää jättämällä pakkausmateriaalien tuotantojäännökset soveltamisalan ulkopuolelle.

Direktiivin muutoksella täsmennettiin uudelleenkäyttöä koskevaa 5 artiklaa toimilla, joilla jäsenvaltioiden tulisi kannustaa uudelleenkäyttöä. Artiklan 2 kohdan mukaisesti jäsenvaltiot voivat mukauttaa kierrätystavoitteita ottamalla kierrätysasteen laskennassa huomioon sellaisten ensimmäistä kertaa markkinoille saatettujen uudelleenikäytettävien kuluttajapakkausten keskimääräisen osuuden edeltävien kolmen vuoden aikana, jotka on käytetty uudelleen osana pakkausten uudelleenkäyttöjärjestelmää. Direktiivin muutoksella tarkistettiin myös pakkausten kierrätystavoitteita vuoteen 2025 ja 2030. Direktiivissä säädetyt uudet tavoitteet vuosille 2025 ja 2030 on esitetty tarkemmin luvun 3.1. taulukossa.

Direktiivin muutoksella tarkennettiin lisäksi tavoitteiden saavuttamista koskevia laskentasaäntöjä. Keskeinen muutos aiempaan verrattuna on, että kierrätetyn pakkausjätteen määräksi voidaan laskea ainoastaan niiden käytöstä poistettujen pakkausten paino, jotka tulevat tosiasiallisesti kierrätetyiksi. Lajittelu- ja kierrätysprosesseissa syntyvien rejektien määrää ei voida laskea mukaan kierrätetyn pakkausjätteen määrään arvioitaessa uusien kierrätystavoitteiden toteutumista. Kierrätetyn pakkausjätteen määrään voitaisiin kuitenkin laskea mukaan sellaisten jätteen poltosta eroteltujen metallipakkausten määrä, jotka tulevat kierrätetyiksi. Kierrätetyn pakkausjätteen määrään voidaan laskea mukaan myös uudelleenkäyttöä varten korjattujen puupakkausten määrät. Toiseen jäsenvaltioon kierrätettäväksi toimitettujen pakkausjätteiden määrä voidaan ottaa huomioon ainoastaan siinä jäsenvaltiossa, jossa ne on kerätty. Unionin ulkopuolelle viety pakkausjätteen voi ottaa huomioon sillä edellytyksellä, että vienti tapahtuu EU:n lainsäädännön mukaisesti ja pakkausjätteen käsittely unionin ulkopuolella tapahtui olosuhteissa, jotka suurelta osin vastaavat asiaa koskevassa unionin ympäristölainsäädännössä asetettuja edellytyksiä.

Pakkauksista ja pakkausjätteistä säädetään lisäksi seuraavilla komission päätöksillä:

- komission päätös 97/129/EY pakkausmateriaalien tunnistusjärjestelmän vahvistamisesta pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY mukaisesti;
- komission päätös 2001/171/EY edellytyksistä poikkeuksen myöntämiseksi lasipakkauksille pakkauksista ja pakkausjätteistä annetussa direktiivissä 94/62/EY säädetyistä raskasmetallien pitoisuustasoista;
- komission päätös 2005/270/EY tietokantajärjestelmään liittyvien taulukoiden vahvistamisesta pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY mukaisesti;
- komission päätös 2009/292/EY edellytyksistä poikkeukselle muovisille laatikoille ja muovisille kuormalavoille pakkauksista ja pakkausjätteistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 94/62/EY vahvistettujen raskasmetallien pitoisuustasojen osalta;
- komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2018/896 kevyiden muovisten kantokassien vuosittaisen kulutuksen laskentamenetelmästä ja päätöksen 2005/270/EY muuttamisesta;

- komission täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2019/665 tietokantajärjestelmään liittyvien taulukoiden vahvistamisesta pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY mukaisesti annetun päätöksen 2005/270/EY muuttamisesta.

2.1.2. Euroopan unionin omien varojen järjestelmä

Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä annettu neuvoston päätös (EU, Euratom) 2020/2053, jäljempänä *omien varojen päätös*, sisältää säännökset unionin talousarvion rahoittamisen perusteista. Omien varojen päätöksessä yhdeksi omien varojen luokaksi säädettiin kierrättämättömään muovipakkausjätteen määrään perustuva oma vara, joka muodostuu kunkin jäsenvaltion tuottaman kierrättämättömän muovipakkausjätteen painosta. Verokanta on 0,80 euroa kilogrammaa kohti. Kierrättämättömän muovipakkausjätteen paino saadaan vähentämällä jäsenvaltioissa tietynä vuonna syntyvän muovipakkausjätteen painosta samana vuonna pakkausjättedirektiivin mukaisesti määritetty kierrätetyn muovipakkausjätteen paino. Omien varojen järjestelmä perustuu pakkausjättedirektiivin säännöksiin, eikä siten erikseen aiheuta tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä pakkausten ja pakkausjätteiden tai niiden tilastoinnin osalta.

2.2. Kansallinen lainsäädäntö ja muutostarpeet

Tuottajavastuun perusteista säädetään jätelain 6 luvussa. Jätelain nojalla annetuissa tuottajavastuualakohtaisissa valtioneuvoston asetuksissa säädetään muun muassa erilliskeräystä ja hyödyntämistä, vastaanoton järjestämistä sekä jätteen varastointi- ja käsittelyvaatimuksia koskevista tarkemmista tavoitteista ja vaatimuksista. Jätelain 48 §:ssä säädetään tuottajavastuun piiriin kuuluvista tuotteista ja tuottajista. Tuottajavastuu koskee renkaita, ajoneuvoja, sähkö- ja elektroniikkalaitteita, paperituotteita, paristoja ja akkuja sekä pakkauksia. Pakkausten tuottajana pidetään tuotteen pakkaajaa tai pakatun tuotteen maahantuojaa. Tuottajavastuuta koskevia säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta pakkausten tuottajaan, jonka liikevaihto on vähemmän kuin 1 miljoona euroa.

Jätelain tuottajavastuuta koskevia säännöksiä on jätelain muutoksella muutettu jättedirektiiviin tehtyjen muutosten täytäntöön panemiseksi. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuutta koskevaa jätelain 51 §:ää on laajennettu koskemaan käytöstä poistetun tuotteen vastaanotosta tiedottamisen ohella neuvontaa, joka liittyy jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistoimenpiteisiin, uudelleenkäyttöön ja uudelleenkäytön valmistelua koskeviin toimiin sekä roskaantumisen ehkäisemiseen. Uudessa jätelain 53 a §:ssä puolestaan säädetään tuottajan omavalvonnasta, joka kattaa sekä säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan että valvonnassa tuotetun tiedon luotettavuuden kehittämisen. Omavalvonnasta tulee laatia kirjallinen suunnitelma, joka liitetään Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle (jäljempänä Pirkanmaan ELY-keskus) jätelain 101 §:n mukaisesti tehtävään hakemukseen tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Tarvittaessa omavalvonnan tueksi on teetettävä riippumattoman ja ammattitaitoisen henkilön suorittama säännöllinen tarkastus. Pykälässä säädetään myös omavalvontasuunnitelman vähimmäisisällöstä sekä Pirkanmaan ELY-keskukselle valtuudesta hyväksyä sitä koskevia poikkeuksia.

Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuutta koskevaa jätelain 54 §:ää on täsmennetty siten, että tuottajan tulee muun ohella toimittaa tiedot omavalvontasuunnitelman mukaisista toimituksista ja tarkastuksista Pirkanmaan ELY-keskukselle kalenterivuosittain tai tarvittaessa useammin. Tuottajan on myös julkaistava vuosittain yleisessä tietoverkossa tiedot jätteen erilliskeräystä ja hyödyntämistä koskevien velvollisuuksiensa täyttymisestä. Tuottajayhteisön toimintaa koskevassa jätelain 63 §:ssä täsmennetään muun ohella, että tuottajayhteisön on ylläpidettävä julkisesti saatavilla olevaa, ajantasaista luetteloa paitsi sille tuottajavastuun siirtäneistä tuottajista

myös omistajistaan. Luetteloon on merkittävä jäsenen nimi ja yritys- ja yhteisötunnus sekä tiedot jäsenen markkinoille saattamista tuotteista. Samoin luetteloon tulisi merkitä tiedot tuottajayhteisön liittymis- ja vuosimaksuista sekä kierrätysmaksuista yksikkö- tai tonniperusteisesti. Tietojen tulisi olla saatavilla sähköisesti.

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaamista koskevassa jätelain 64 §:ssä vakavaraisuuden selvittämisvaatimus on korvattu vaatimuksella esittää selvitys tuottajavastuun toteuttamiseen liittyvistä riittävästä taloudellisista järjestelyistä. Vaatimus ulotetaan tuottajayhteisöjen ohella koskemaan tuottajavastuuvälvoitteensa itse hoitavia tuottajia silloin, kun se arvioidaan tarkoituksenmukaiseksi. Tuottajayhteisöjen palvelunhankintaa koskevaan jätelain 66 §:ään on lisätty tuottajayhteisölle velvollisuus julkaista yleisessä tietoverkossa tiedot palvelunhankinnoissaan noudatettavista yleisistä periaatteista ja menettelyistä.

Jätelain 66 a ja 66 b §:ssä säädetään valtuutetun edustajan nimeämisestä ja siinä noudatettavista menettelyistä. Lain 66 a §:ssä säädetään Suomeen sijoittautuneiden etämyyjien velvollisuudesta hoitaa tuottajavastuuvälvoitteensa toisessa valtiossa sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden etämyyjän velvollisuudesta nimetä valtuutettu edustaja vastaamaan välvoitteidensa täyttämistä toisessa jäsenvaltiossa. Samoin säädetään menettelyistä, joilla toiseen valtioon sijoittautunut etämyyjä tai muu tuottajaa vastaava toimija voi täyttää tuottajavastuuvälvoitteet Suomessa. Toiseen EU:n jäsenvaltioon sijoittautunut sähkö- ja elektroniikkalaitteiden etämyyjä on velvollinen nimeämään valtuutetun edustajan vastaamaan välvoitteidensa täyttämistä Suomessa. Muiden tuottajavastuun alaisten tuotteiden etämyyntiä Suomeen harjoittava tuottaja voi valita joko liittymisen tuottajayhteisöön tai valtuutetun edustajan nimeämisen. Jätelain 66 a §:ssä säädetään myös toiseen valtioon sijoittautuneen tuottajaa vastaavan toimijan mahdollisuudesta nimetä Suomeen sijoittautunut valtuutettu edustaja vastaamaan Suomeen sijoittautuneen tuottajan, käytännössä maahantuojan, sijasta tämän välvoitteista taikka vastaavassa tarkoituksessa tehdä sopimus hyväksytyn tuottajayhteisön kanssa. Vastaava oikeus on verkkokaupan alustan ylläpitäjällä, joka on saanut valtuutuksen hoitaa tuottajavastuuvälvoitteet alustallaan toimivalta etämyyjältä.

Jätelain 66 b §:ssä asetetaan Suomeen sijoittautunutta valtuutettua edustajaa koskevat vähimmäisvaatimukset. Valtuutettu edustaja on nimettävä kirjallisella valtuutuksella ja valtuutetun edustajan on muiden kuin suoraan etäkaupalla myytävien tuotteiden osalta tiedotettava saamastaan valtuutuksesta ja sen muuttamisesta tai peruuttamisesta niille tuottajille ja tuottajayhteisölle, jotka muutoin vastaisivat tuottajavastuuvälvoitteista mainittujen tuotteiden osalta. Jätelain tuottajaa koskevia säännöksiä sovelletaan myös valtuutettuun edustajaan lukuun ottamatta tuottajien mahdollisuutta perustaa tuottajayhteisö jätelain 62 §:n 1 momentin mukaisesti.

Edellä mainituista jätelain välvoitteista voidaan niitä koskevien asetuksenantovaltuuksien nojalla antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella jätelain 66 §:ää lukuun ottamatta.

Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetulla valtioneuvoston asetuksella 518/2014 (jäljempänä *nykyinen pakkausjäteasetus*) on pantu täytäntöön pakkausjätedirektiivin säännökset, jotka olivat voimassa ennen direktiivin muutosta. Ehdotetulla asetuksella pantaisiin täytäntöön direktiivin muutoksesta johtuvat pakkausjätedirektiivin uudet säännökset sekä jätelain muutoksen edellyttämät täsmennykset alemman asteiseen lainsäädäntöön.

Nykyisellä pakkausjäteasetuksella säädetään pakkausten perusvaatimuksista, pakkauksen sisältämiä vaarallisia aineita koskevista rajoituksista, pakkauksiin tehtävistä merkinnöistä, käytettyjen pakkausten erilliskeräyksen järjestämisestä sekä uudelleenkäyttöä ja kierrätystä koskevista tavoitteista. Asetuksessa säädetään myös tuottajaa koskevasta tiedotusvelvollisuudesta, hakemuksesta tuottajarekisteriin hyväksymiseksi sekä seurantatietojen ilmoittamisesta. Vastaavat säännökset sisältyisivät ehdotettuun uuteen asetukseen.

Vuonna 2012 voimaan tulleella jätelailla laajennettiin tuottajan velvollisuutta pakkausten jätahuollon järjestämisessä aiemman niin sanotun osittaisen tuottajavastuun sijaan. Jätedirektiivin uudet tuottajavastuun vähimmäisvaatimukset tulevat edelleen laajentamaan pakkausten tuottajien kustannusvastuuta koskemaan myös asumisessa syntyvän pakkausjätteen kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen kustannukset jätelaissa ja jäteasetuksessa säädettyjen erilliskeräysvaatimusten osalta.

Nykyisessä jäteasetuksessa säädetään tuottajien velvollisuudesta järjestää sekä asumisessa syntyvän että muun kuin asumisessa syntyvän pakkausjätteen vastaanottoaikojen verkosto. Asetuksen mukaan tuottajan on järjestettävä asumisessa syntyvälle lasi-, metalli- ja kuitupakkausjätteelle vähintään 1850 vastaanottoaikoja ja muovipakkausjätteelle vähintään 500 vastaanottoaikoja. Vastaanottoaikojen määrää on tarpeen tarkastella uudestaan ottaen huomioon uudet kiinteistökohtaiset erilliskeräystä koskevat säännökset. Myös nykyistä 30 alueellisten vastaanottoaikojen vähimmäismäärää on syytä tarkastella uudestaan.

Jätedirektiivin tuottajavastuun vähimmäisvaatimusten täytäntöön panemiseksi pakkausjäteasetusta on tarpeen täydentää tuottajan omavalvonnan suunnitelmaa, riippumattoman tarkastajan pätevyysvaatimuksia, tuottajan kirjanpito- ja seurantatietojen ilmoittamista, tuottajien maksuosuuksia ja niiden mukauttamista ja valtuutetun edustajan tiedottamisvelvollisuutta koskevilla säännöksillä. Lisäksi nykyisessä pakkausjäteasetuksessa säädetty käytettyjen pakkausten uudelleenkäyttöä ja kierrätystä koskevat tavoitteet on tarpeen muuttaa vastaamaan uusia pakkausjätedirektiivissä säädettyjä tavoitteita.

2.3. Pakkausten tuottajavastuujärjestelmä ja pakkausjätahuollon nykytila

Pakkausjätteen kierrätyksen nykytilaa on selvitetty tarkemmin jätelain muutosesityksen (HE 40/2021 vp) jaksossa 3.2.3 sekä pakkauksia koskevaa tuottajavastuujärjestelmää jaksoissa 3.4.1 ja 3.4.2.

2.4. Käytettyjen pakkausten määrä

Pakkausten tuottajat raportoivat vuonna 2019 Suomessa markkinoille saattamiensa pakkausten määräksi yhteensä noin 775 339 tonnia pakkauksia. Tätä määrää käytetään kuvaamaan myös syntyneen pakkausjätteen kokonaismäärää kyseisenä vuonna. Eniten saatettiin markkinoille puu- sekä paperi- ja kartonkipakkauksia. Pakkausten uudelleenkäytön määrä oli 1 314 375 t, joten uudelleenkäyttöaste oli noin 63 prosenttia. Eniten käytettiin uudelleen puu-, metalli- ja muovipakkauksia.

Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n arvion mukaan noin 67 prosenttia kaikista markkinoille saatetuista pakkauksista on yrityspakkauksia ja 33 prosenttia kuluttajapakkauksia.

Taulukko 1. Käytettyjen pakkausten ja pakkausjätteen määrä tonneina pakkauslajeittain vuonna 2019 (Pirkanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus).

Pakkauslaji	Kokonaiskäyttö (t)	Uudelleenkäyttö (t)	Pakkausjäte (t)
lasi	84 784	2 801	81 983
muovi	440 581	307 262	133 319
paperi- ja kartonki	266 079	7 245	258 833
metalli	668 817	618 200	50 617
puu	629 451	378 866	250 585
muu			
yhteensä	2 089 714	1 314 375	775 339

Tilastojen ulkopuolisten pakkausten määrän arvioidaan olevan noin 14 % kaikista markkinoille saatetuista pakkauksista. Tilastojen ulkopuolella ovat alle miljoonan euron liikevaihdon yritysten markkinoille saattamat pakkaukset, tuottajarekisteriin tai tuottajayhteisöön liittymisen laininlyöneiden yritysten markkinoille saattamat pakkaukset sekä yksityisen tuonnin ja etäkaupan kautta tulevat pakkaukset. Uusien markkinoille saatettuja ja käytöstä poistettuja pakkauksia koskevien tilastointi- ja raportointivaatimusten mukaan myös nämä aiemmin tilastojen ulkopuolelle jääneet osuudet on arvioitava ja lisättävä syntyvän pakkausjätteen määrään, mikä osaltaan tulee laskemaan pakkausjätteiden kierrätysastetta nykyiseen laskentatapaan verrattuna. Alustavien arvioiden mukaan tilastojen ulkopuolisten pakkausten huomioiminen sekä uudet kierrätysasteen laskentamenetelmät laskevat kierrätysasteita noin 4–27 prosenttiyksikköä pakkausmateriaalista riippuen aiempaan käytössä olleeseen tilastointimenetelmään verrattuna.

2.5. Saavutetut kierrätys- ja hyödyntämisasteet

Tuottajat ja tuottajayhteisöt raportoivat markkinoille saattamiensa pakkausten sekä keräämänsä ja hyödyntämänsä pakkausjätteen määrän Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Vuonna 2019 raportoitiin markkinoille saatettujen pakkausten määräksi yhteensä noin 775 339 tonnia, josta kierrätettiin lähes 71 prosenttia. Taulukkoon 2 on koottu tiedot pakkausjätteiden kierrätysasteista Suomessa vuonna 2019 eroteltuna lasi, metalli- ja muovipakkausten osalta pantillisiin ja pantittomiin pakkauksiin sekä niiden vertailu nykyisessä pakkausasetuksessa ja juomapakkausten palautusjärjestelmästä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (526/2013), jäljempänä *juomapakkausasetus*, asetettuihin tavoitteisiin.

Taulukko 2. Pakkausjätteiden kierrätysasteet Suomessa vuonna 2019 ja niiden vertailu pakkausjäteasetuksessa ja juomapakkausasetuksessa asetettuihin tavoitteisiin jaoteltuina pantillisiin ja pantittomiin pakkauksiin metalli-, lasi- ja muovipakkausten osalta.

Pakkauslaji	Nykyinen pakkausjäteasetus kierrätystavoite (%)		Juomapakkausasetus kierrätystavoite (%)	Toteutunut kierrätysaste (%)
	2016	2020	2013	2019
Metallipakkaukset pantiton	75	80		78
Metallipakkaukset pantillinen			90	97
Lasipakkaukset pantiton	27	40		101
Lasipakkaukset pantillinen			90	96
Muovipakkaukset pantiton	16	22		35
Muovipakkaukset pantillinen			90	98
Paperi- ja kartonkipakkaukset	80			116
Puupakkaukset	17			27
Kaikki pakkaukset yht.		65		71

3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

3.1 Keskeiset ehdotukset

Nykyisen asetuksen 7 §:ssä asetetut käytettyjen pakkausten uudelleenkäyttöä ja kierrätystä koskevat tavoitteet vuodelle 2020 säädettäisiin asetuksen siirtymäsäännöksillä olemaan voimassa vuoteen 2024 saakka. Nykyisen asetuksen 7 §:ssä säädetään pakkausten tuottajia ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjiä koskeva yleinen tavoite uudelleen käyttää tai kierrättää käytettyjä pakkauksia yhteensä vähintään 90 painoprosenttia kaikkien markkinoille saatettujen ja uudelleenkäyttöön toimitettujen pakkausten kokonaismäärästä. Pakkausjätteen kierrätystä koskevaa tavoitetta ehdotetaan tiukennettavaksi direktiivin mukaisesti siten, että kaikkien markkinoille saatettujen pakkausten määrää vastaavasta määrästä pakkausjätettä tulisi kierrättää vähintään 65 painoprosenttia viimeistään 1.1.2025 ja 70 prosenttia viimeistään 1.1.2030. Voimassa oleva tavoite on 65 painoprosenttia pohjautuen kuitenkin aiempaan laskentamenetelmään, joka yleensä antaa tulokseksi korkeamman kierrätysasteen kuin jatkossa noudatettava menetelmä.

Asetuksen 8 §:ssä säädetyt tuottaja- ja tuottajayhteisökohtaiset kierrätystavoitteet ehdotetaan muutettaviksi tuottajia yhteisesti sitoviksi velvoitteiksi. Velvoitteita muutettaisiin seuraavasti:

Pakkauslaji	Toteutunut kierrätysaste 2019	Nykyisen pakkausjäteasetuksen tavoite (%) 2020	Ehdotettu tavoite (%) (suluissa direktiivin tavoite) 2025	Ehdotettu tavoite (%) (suluissa direktiivin tavoite) 2030
kuitu	118	80	75 (75)	85 (85)
puu	27	17	25 (25)	30 (30)
lasi	98	40 (pantiton) 90 (pantillinen)	70 (70)	75 (75)
rautametalli	85	80 (pantiton) 90 (pantillinen)	70 (70)	80 (80)
alumiini			70 (50)	80 (60)
muovi	42	22 (pantiton) 90 (pantillinen)	50 (50)	55 (55)
Yhteensä	71	65	65 (65)	70 (70)

Nykyisen asetuksen 8 §:ssä säädetyt tuottajakohtaiset pakkausjätteen kierrätystavoitteet (jotka pohjautuvat eri laskentamenetelmään kuin uudet tavoitteet vuosille 2025 ja 2030) säädettäisiin asetuksen siirtymäsäännöksillä olemaan voimassa vuoteen 2025 saakka.

Vuoteen 2024 saakka kierrätyksen edistymistä arvioitaisiin ja raportoitaisiin komissiolle uusilla laskentamenetelmillä vuotta 2025 koskevien tavoitteiden suhteen ja tarvittaessa myös nykyisillä laskentamenetelmillä direktiivin mukaisten aiempien tavoitteiden suhteen.

Nykyisen asetuksen 9 §:n mukaisia säännöksiä pakkausjätteen vastaanoton järjestämisestä muutettaisiin ottaen huomioon jäteasetukseen ehdotetut uudet säännökset kiinteistökohtaisen keräyksen laajentamiseksi kaikkiin vähintään viiden huoneiston kiinteistöihin taajamissa. Tuottaja velvoitettaisiin järjestämään alueellisia vastaanottoaikoja alueittain tasapuolisesti huomioon ottaen väestötiheys ja alueella järjestetty pakkausjätteen erilliskeräys kiinteistöiltä.

Laajenevan kiinteistökohtaisen keräyksen vuoksi asetuksessa säädettyjä lasi-, metalli- ja kuitupakkausten alueellisten vastaanottoaikojen vähimmäismäärää pienennettäisiin nykyisestä

1850 paikasta 1000 paikkaan. Muovipakkausten vastaanottoaikkojen määrä nostettaisiin samalle tasolle muita pakkausmateriaaleja koskevan vaatimuksen kanssa eli kaksinkertaiseksi nykyisestä (500 paikasta 1000 paikkaan).

Pakkausten tuottajan velvollisuutta järjestää alueellisia vastaanottoaikkoja elinkeinotoiminnan ja julkisen toiminnan pakkausjätteiden sekä muiden toimijoiden keräämien asumisessa syntyvien pakkausjätteiden vastaanottoa varten lisättäisiin nykyisestä 30 paikasta 60 paikkaan.

Seurantatietojen antamisen määräaika aikaistettaisiin kolmella kuukaudella niin, että tuottajien tulisi antaa tiedot vuosittain kesäkuun loppuun mennessä. Lisäksi tehtäisiin direktiivimuutosten edellyttämät muutokset ja täydennykset raportointivaatimukseen, kuten lisättäisiin uusi vuotuinen raportointivelvollisuus uudelleenkäytettävistä pakkauksista sekä rauta- ja alumiinipakkausten erillisestä raportoinnista, lisättäisiin vaatimukset tietojen laadunvalvonnasta, lisättäisiin raportointivelvollisuus jätelain 49 d §:ssä tarkoitetuista yhteistoimintasopimuksista ja jätelain 54 a §:ssä tarkoitetun omavalvontasuunnitelman mukaisista toimista ja tarkastuksista sekä määriteltäisiin, mitkä mainituista tiedoista olisi julkaistava yleisessä tietoverkossa.

Ehdotetulla asetuksella kumottaisiin Pirkanmaan ELY-keskuksen velvollisuus toimittaa komissiolle joka kolmas vuosi kertomus direktiivin täytäntöönpanosta. Seurantatietojen kokoamista ja toimittamista komissiolle koskeva nykyisen asetuksen 18 §:ssä säädetty velvollisuus säilyisi jokseenkin ennallaan. Pirkanmaan ELY-keskukselle asetettaisiin määräaika tarkastaa ja koota seurantatiedot vuosittain lokakuun loppuun mennessä. Tämä olisi tarpeen, sillä Pirkanmaan ELY-keskuksen kokoamia tietoja tarvittaisiin yhdyskuntajätteen kierrätysasteen kehittymisen seurantaan, OECD:n yhdyskuntajätteitä koskevaa raportointia sekä muoviomavaran laskennan pohjana käytettäviä arvioita varten jo ennen komissiolle tapahtuvan raportoinnin määräaika. Vaatimus olisi myös yhdenmukainen sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettuun valtioneuvoston asetukseen (519/214, jäljempänä *SER-asetus*) sekä paristo- ja akkuasetukseen ehdotettujen muutosten kanssa.

Asetuksen liitteeseen 2 tehtäisiin direktiivin mukaiset muutokset pakkausten ominaisuuksia koskeviin perusvaatimuksiin.

Asetukseen ehdotetaan myös lisättäväksi SER-asetusta vastaavat säännökset Pirkanmaan ELY-keskuksen yhteistyöstä ja tiedonvaihdosta EU:n muiden jäsenvaltioiden asianomaisten viranomaisten kanssa. Ehdotettu yhteistyövelvoite edesauttaisi osaltaan pakkausjäteasetuksen sekä jäte- ja pakkausjätedirektiivien asianmukaista täytäntöönpanoa erityisesti etämyynnin osalta. Yhteistyön tulisi käsittää tutustumisoikeuden myöntäminen asiaankuuluviin asiakirjoihin, tietoihin ja tarkastusten tuloksiin, jollei julkisuus- ja tietosuojalainsäädännöstä muuta johdu. Tiedonvaihdossa tulisi käyttää sähköistä tiedonsiirtoa, minkä lisäksi Pirkanmaan ELY-keskuksen tulisi julkaista verkkosivuillaan linkit toisten jäsenvaltioiden tuottajarekistereihin.

Asetuksessa täsmennettäisiin jätelaissa säädettyjä, jätedirektiivin 8 a artiklaan pohjautuvia tuottajavastuun vähimmäisvaatimuksia. Muutoksia ehdotetaan tuottajan tiedotusvelvollisuutta, omavalvontaa, seurantatietojen ilmoittamista, taloudellisia järjestelyjä ja toimintasuunnitelmaa, toiminnassa tapahtuvien muutosten ilmoittamista sekä valtuutetun edustajan nimeämistä koskeviin säännöksiin.

3.2 Asetusehdotuksen vaikutukset

Jätelainsäädännön muuttamisen vaikutuksia on kuvattu hallituksen esityksessä HE 40/2021 vp. Näiden vaikutusten lisäksi ehdotetussa asetuksessa asetettava seurantatietojen toimittamisen määräajan lyhentäminen lisäisi tuottajille ja tuottajayhteisöille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Tuottajarekisterihakemuksen sisältövaatimusten täsmennyksellä ei sen sijaan arvioida olevan merkittävää vaikutusta hallinnolliseen taakkaan.

Lasi-, metalli- sekä paperi- ja kartonkipakkausten aluekeräysverkoston supistuminen vähentäisi tuottajien kustannuksia nykyiseen aluekeräysverkostoon verrattuna. Erilliskeräyksestä aiheutuvat kustannukset nousisivat kuitenkin nykyisestä jätelain 49 b §:ssä säädettyjen pakkausten tuottajien kustannusvastuun myötä. Muovipakkausten aluekeräyspisteiden määrän nousu nostaisi kuluttajien kustannuksia nykyiseen aluekeräysverkostoon verrattuna.

Pirkanmaan ELY-keskukselle aiheutuvaa hallinnollista taakkaa vähentäisi puolestaan pakkausdirektiivin täytäntöönpanokertomuksen toimittamista koskevan säännöksen kumoaminen. Pirkanmaan ELY-keskuksen hallinnollista taakkaa lisäisi jossain määrin ehdotettu seurantatietojen tarkastamista ja kokoamista koskeva velvoite sekä ehdotettu yhteistyö- ja tiedonantovelvoite EU:n muiden jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa.

Ehdotetulla asetuksella ei arvioida olevan muita merkittäviä itsenäisiä vaikutuksia.

4 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu ympäristöministeriössä. Jätealan asetusten keskeistä sisältöä valmisteltiin EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpanoon liittyviä linjauksia valmistelleessa laajapohjaisessa työryhmässä. Asetusten sisältöä kuvattiin laajalti jätelain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen perusteluissa ja yhteenveto keskeisistä asetustason muutoksista oli lausunnoilla samanaikaisesti hallituksen esityksen kanssa.³ Näistä annettu lausuntopalaute on otettu huomioon asetuksen jatkovalmistelussa. Myös ympäristöministeriön asettamalle jätealan yhteistyöryhmälle on tiedotettu asetusten valmistelun etenemisestä.

[Täydennetään myöhemmin lausuntokierroksen jälkeen]

[Asetusehdotukset on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.]

5 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Tarkoitus. Pykälässä todettaisiin yleisesti ehdotetun asetuksen tarkoitus. Pykälä olisi yhdenmukainen nykyisen pakkausjäteasetuksen kanssa.

Asetuksen 7—21 §:ssä ehdotetut käytettyjen pakkausten erilliskeräystä, uudelleenkäyttöä, kierrätystä ja muuta jätehuoltoa koskevat vaatimukset kohdistuisivat jätelain 48 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuun pakkausten tuottajaan eli tuotteen pakkaajaan tai pakatun tuotteen maahantuojaan. Ehdotetussa 4 ja 6 §:ssä säädettyvät pakkausten perusvaatimuksia ja merkitsemistä koskevat vaatimukset kohdistuisivat pakkausten tuottajan ohella myös muihin toimijoihin, kuten liikevaihdoltaan alle 1 000 000 euron tuottajiin, jotka saattavat pakkauksia tai pakattuja tuotteita Suomen markkinoille. Käytettyjen pakkausten uudelleenkäyttöä ja kierrätystä koskevat 7—9 §:ssä ehdotetut yleiset tavoitteet ja kierrätysasteen laskentasäännöt koskisivat pakkausten tuottajien ohella myös pantillisten juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjiä.

³ <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=9db14571-b2ec-4a6f-a530-1c7bc49397eb>. Tietoa hallituksen esityksen valmisteluvaiheista, työryhmän mietinnöstä sekä tehdyistä taustaselvityksistä ja vaikutusarvioista on saatavilla valtioneuvoston hankeikkunasta <https://valtioneuvosto.fi/hankkeet> hankenumerolla YM003:00/2019 sekä ympäristöministeriön verkkosivulta <https://www.ym.fi/jatesaadospaketti>.

2 §. Soveltamisalan rajaukset. Verrattuna nykyiseen pakkausjäteasetukseen muutettaisiin ensimmäisessä momentissa säädettyä juomapakkausten palautusjärjestelmään liittyntä juomapakkausten tuottajaa koskevaa soveltamisalan rajausta siten, että asetuksen kierrätystavoitteita (8 §) ja niiden laskemisen perusteina käytettävien seurantatietojen ilmoittamista (19 §) koskevat säännökset eivät jäisi soveltamisen ulkopuolelle. Muutos olisi tarpeen 8 §:ssä ehdotetun, kaikkia tuottajia koskevan yhteisen kierrätystavoitetta koskevan ehdotuksen täytäntöön panemiseksi. Lisäksi ehdotetaan juomapakkausten palautusjärjestelmään liittyneet pakkausten tuottajat rajattavaksi ulos valtuutetun edustajan tiedottamisvelvollisuutta koskevan 14 §:n sekä tuottajayhteisön ja kuntien välisen sopimuksen yhteenvedon toimittamista koskevan 21 §:n soveltamisalasta, sillä nämä säännökset kohdistuisivat sisällöllisesti muihin kuin pantilliseen järjestelmään kuuluviin tuottajiin.

Muilta osin pykälä säilyisi nykyisen pakkausjäteasetuksen mukaisena. Ehdotetun 2 momentin mukaan vastaanottoaikojen määrää koskevaa 10 §:ää ei sovellettaisi vaaralliseksi jätteeksi luokiteltuun käytettyyn pakkaukseen. Vaarallisiksi jätteiksi luokiteltuja pakkauksia olisivat pakkaukset, jotka sisältävät vaarallisten aineiden jäämiä tai ovat niiden saastuttamia (jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 3 mukaisen jäteluettelon nimike 150110). Ehdotuksen mukaan tuottaja ei olisi velvollinen ylläpitämään 10 §:ssä tarkoitettua vähimmäisvaatimukset täyttävää vastaanottoaikojen verkostoa vaaralliseksi jätteeksi luokitelluille pakkauksille. Muilta osin asetusehdotuksen tuottajavastuuta koskevia säännöksiä kuitenkin sovellettaisiin mainittujen pakkausten tuottajiin ja siten tällaiset pakkaukset otettaisiin esimerkiksi huomioon 8 §:ssä ehdotettujen kierrätysasteiden toteutumisen seurannassa. Vaarallisiksi jätteeksi luokiteltujen pakkausten rajaaminen pois 10 §:n soveltamisalasta olisi perusteltua kyseisten pakkausten verrattain vähäisen määrän ja vaarallisen jätteen jätehuoltoa koskevien erityisvaatimusten vuoksi.

Ehdotettu 3 momentti olisi informatiivinen viittaus jätelain 48 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan tuottajavastuuta koskevia jätelain säännöksiä ei sovelleta pakkausten tuottajaan, jonka liikevaihto on vähemmän kuin 1 000 000 euroa. Käytännössä liikevaihto määräytyisi viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen perusteella.

3 §. Määritelmät. Pykälässä määriteltäisiin sellaiset asetuksen soveltamisen kannalta keskeiset käsitteet, joita ei ole määritelty jätelaissa. Pykälän 1 ja 2 kohdassa ehdotetut pakkauksen ja pakkausjätteen määritelmät olisivat asiasisällöltään yhdenmukaiset nykyisen pakkausjäteasetuksen ja pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin vastaavien määritelmien kanssa.

Pykälän 3 kohdassa ehdotettu käytetyn pakkauksen määritelmä olisi yhdenmukainen nykyisen pakkausjäteasetuksen kanssa ja se olisi yhteistermi kaikille käytetyille pakkauksille, jotka toimitetaan joko uudelleenkäytettäväksi tai jätteenä hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi. Uudelleenkäytettävät pakkaukset eivät ole jätettä. Määritelmä olisi tarpeen lakiteknisistä syistä.

Pykälän 4 kohdassa ehdotettua taajaman määritelmää täsmennettäisiin yhdenmukaiseksi jäteasetukseen sisältyvän määritelmän kanssa. Määritelmä vastaisi Tilastokeskuksen noudattamaa tilastollisen taajaman käsitettä ja olisi tarpeen pakkausjätteen vastaanoton järjestämistä määrää koskevan vaatimuksen määrittelyssä.

Pykälän 5 ja 6 kohtaan lisättäisiin uudet uudelleenkäytettävän pakkauksen ja yhdistelmäateriaalipakkauksen määritelmät pakkausjätedirektiivin 3 artiklan 2 a ja 2 b kohdan mukaisesti. Momentin 7 kohtaan lisättäisiin myös uusi muovin määritelmä pakkausjätedirektiivin ja SUP-direktiivin mukaisesti. Määritelmä laajennettaisiin koskemaan kaikkia pakkausjäteasetuksen soveltamisalaan kuuluvia pakkauksia.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana.

4 §. Pakkauksen perusvaatimukset. Pykälässä säädettäisiin jätelain 10 §:n nojalla pakkauksen valmistusta, koostumusta, uudelleenkäytettävyyttä ja hyödynnettävyyttä koskevista perusvaatimuksista. Pykälään ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia nykyiseen pakkausjäteasetukseen verrattuna. Perusvaatimuksia koskevaa asetuksen liitettä 2 kuitenkin täsmennettäisiin vastaamaan pakkausjätedirektiiviin tehtyjä muutoksia.

Ehdotetussa 2 momentissa tarkoitettuja yhdenmukaistettuja standardeja ovat pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvän komission tiedonannon (2005/C 44/13) mukaan

seuraavat (suluissa vastaavan Suomen Standardisoimisliitto SFS Ry:n julkaiseman standardin numero):

- CEN EN 13427:2004 (SFS-EN 13427): Pakkaukset. Pakkauksia ja pakkausjätteitä koskevien eurooppalaisten standardien käyttöön liittyvät vaatimukset;
- CEN EN 13428:2004 (SFS-EN 13428): Pakkaukset. Valmistukseen ja koostumukseen kohdistuvat vaatimukset. Pakkausjätteiden synnyn ennaltaehkäiseminen;
- CEN EN 13429:2004 (SFS-EN 13429): Pakkaukset. Uudelleenkäyttö;
- CEN EN 13430:2004 (SFS-EN 13430): Pakkaukset. Vaatimukset pakkauksille, jotka ovat hyödynnettävissä materiaalia kierrättämällä;
- CEN EN 13431:2004 (SFS-EN 13431): Pakkaukset. Vaatimukset pakkauksille, jotka ovat hyödynnettävissä energiakäytössä, mukaan lukien vähimmäislämpöarvon määrittely;
- CEN EN 13432:2000 (SFS-EN 13432): Pakkaukset. Vaatimukset pakkauksille, jotka ovat hyödynnettävissä kompostoinnin ja biohajoamisen avulla. Testausmenettely ja arviointiperusteet pakkauksen hyväksynnälle.

5 §. Pakkauksen raskasmetallipitoisuus. Pykälään ei tehtäisi muutoksia nykyiseen pakkausjäteasetukseen verrattuna. Pykälässä ehdotetut pakkauksen raskasmetallipitoisuutta koskevat rajoitukset vastaisivat nykyisin voimassa olevaa sääntelyä. Pykälään sisältyvät viittaukset raskasmetallipitoisuusvaatimuksista poikkeamisesta annettuihin Euroopan komission säädöksiin, jotka koskevat suljetussa tuotekierrossa olevia muovisia laatikkoja tai kuormalavoja (komission päätös 2009/292/EY) sekä eräitä lasipakkauksia (komission päätös 2001/171/EY). Nämä vaatimukset ovat Suomessa voimassa suoraan mainittujen komission päätösten nojalla. Pykälässä täsmennettäisiin myös eräitä mainittujen komission päätösten täytäntöönpanoon ja valvontaan liittyviä menettelyjä, joiden mukaisesti Turvallisuus- ja kemikaalivirasto saisi Suomessa markkinoille saatettujen pakkausten osalta tarvittavat tiedot raskasmetallipitoisuusrajoituksia koskevien poikkeamismahdollisuuksien soveltamisesta sekä voisi tapauskohtaisesti arvioida komission päätöksissä säädettyjen poikkeamisedellytysten täyttymistä ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin pakkausten vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

6 §. Pakkaukseen tehtävät merkinnät. Pykälän 1 momentissa ehdotetut pakkausten merkintävaatimukset vastaisivat sisällöltään nykyisen pakkausjäteasetuksen 6 §:ää sekä pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin 8 artiklaa. Ehdotuksen mukaan pakkausten merkintä niissä käytettyjen materiaalien tunnistamiseksi olisi vapaaehtoista. Pakkaukseen tehtävien tällaisten merkintöjen olisi aina oltava liitteen 3 mukaiset eikä muiden vastaavan sisältöisten merkintöjen käyttö olisi sallittua. Pykälässä tarkoitettujen merkintöjen tarkoituksena olisi osaltaan helpottaa pakkausten keräystä, uudelleenkäyttöä, kierrätystä ja muuta hyödyntämistä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi maininta, että pakkaukseen voidaan lisätä ensimmäisessä momentissa säädettyjen materiaalien tunnistamismerkintöjen lisäksi myös etusijajärjestyksen mukaisesti käytöstä poistetun pakkauksen lajittelua, uudelleenkäyttöä ja jätehuoltoa helpottavat tiedot. Merkinnöissä voitaisiin esimerkiksi hyödyntää Pohjoismaissa laajasti käytössä olevaa jäteastioiden merkinnässä käytettävää jätetikogrammijärjestelmää.⁴

Lisäksi pykälän kolmanteen momenttiin lisättäisiin informatiivinen viittaus eräistä muovituotteista annettuun valtioneuvoston asetukseen XX/2021, jossa säädetään tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden kuluttaja- ja ryhmäpakkausten merkintävaatimuksista.

7 §. Käytettyjen pakkausten uudelleenkäyttöä ja kierrätystä koskevat kokonaistavoitteet. Asetuksen 7 §:ssä säädetäisiin kaikkia pakkauksia koskevat kierrätystavoitteet. Pykälällä pantaisiin täytäntöön pakkausjätedirektiivin 6 artiklan 1 kohdan f ja h alakohdassa säädetty tavoitteet sekä

⁴ User guide, Danish pictogram system for waste sorting collection services & recycling centres, <https://danskafaldsforening.dk/sites/danskafaldsforening.dk/files/media/document/UserManual-DanishWastePictograms-november2020-english.pdf>

5 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset, joiden mukaisesti jäsenvaltiot voivat mukauttaa tavoitteiden tasoa enintään 5 prosenttiyksikköä vähentämällä ensimmäistä kertaa markkinoille saatettujen uudelleenkäytettävien kuluttajapakkausten määrä kaikista markkinoille saatettujen kuluttajapakkausten määrästä.

Tavoitteet olisivat nykyisen pakkausjäteasetuksen tavoin yhteiset sekä juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluville että palautusjärjestelmään kuulumattomille muille pakkauksille. Tavoitteet olisivat lisäksi kaikille pakkausmateriaaleille yhteiset. Tavoitteet vastaisivat pakkausjätedirektiivissä asetettuja tavoitteita ja samalla nykyisen pakkausjäteasetuksen 7 § 1) kohdassa säädetyistä 90 % uudelleenkäyttö- ja kierrätystavoitteesta luovuttaisiin. Ehdotetut käytöstä poistettujen pakkausten kierrätystä koskevat kokonaistavoitteet olisivat 65 % vuonna 2025 ja 70 % vuonna 2030 markkinoille saatettujen pakkausten määrää vastaavasta määrästä. Tavoitteiden toteutumisen seurannan ja valvonnan selventämiseksi pykälän 3 momentissa täsmennettäisiin, että juomapakkausten tuottajan tai verovelvollisen katsottaisiin täyttävän mainitut tavoitteet, jos se täyttäisi juomapakkausten palautusjärjestelmästä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (526/2013) säädetyt kierrätysvelvollisuudet. Muiden kuin juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvien pakkausten tuottajien tulisi siten muilta osin vastata mainittujen kierrätystavoitteiden saavuttamisesta.

Asetuksen voimaantulosäädöksissä säädettäisiin nykyisen pakkausjäteasetuksen kierrätystavoitteita koskevat 7–8 § sovellettaviksi uusien tavoitteiden voimaan astumiseen asti.

8 §. Pakkausjätteen kierrätystavoitteet pakkausmateriaaleittain. Pykälässä säädettäisiin kaikille pakkausten tuottajille yhteiset pakkausmateriaalikohtaiset kierrätystavoitteet. Se poikkeaisi nykyisen asetuksen 8 §:ssä säädetyistä tuottajakohtaisista kierrätystavoitteista, joissa lasi-, muovi- ja metallipakkausten materiaaliikohtaisiin kierrätystavoitteisiin ei lasketa juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvia pakkauksia. Pykälällä pantaisiin täytäntöön pakkausjätedirektiivin 6 artiklan 1 kohdan g ja i alakohdan pakkausmateriaalikohtaiset tavoitteet. Tavoitteet ehdotetaan muilta osin yhteneväisiksi direktiivissä asetettujen tavoitteiden kanssa, lukuun ottamatta alumiinipakkausjätteen kierrätystavoitteita, jotka asetettaisiin samalle tasolle kuin rautapakkausjätteen kierrätystavoitteet. Nykyisessä asetuksessa on asetettu metallipakkauksille yhteinen tavoite. Lisäksi nykyisessä asetuksessa käytetty termi kuitupakkaukset ehdotetaan muutettavaksi paperi- ja kartonkipakkauksiksi, joka olisi yhdenmukainen pakkausjätedirektiivissä käytetyn termin kanssa ja kuvaisi paremmin tähän materiaaliiryhmään kuuluvia pakkauksia.

Ehdotetut pakkausmateriaalikohtaiset kierrätystavoitteet vuosille 2025 ja 2030 olisivat seuraavat: paperi- ja kartonkipakkauksille 75 ja 85, puupakkauksille 25 ja 30, lasipakkauksille 70 ja 75, rautametallipakkauksille 70 ja 80, alumiinipakkauksille 70 ja 80 sekä muovipakkauksille 50 ja 55 painoprosenttia.

Voimassa olevan pakkausjäteasetuksen 8 §:ssä säädetyt velvoitteet (jotka pohjautuvat eri laskentamenetelmään kuin uudet tavoitteet vuosille 2025 ja 2030) poistettaisiin pykälästä mutta säädettäisiin asetuksen siirtymäsäännöksillä olemaan voimassa vuoteen 2024 saakka, jolloin uudet tavoitteet tulevat sovellettaviksi.

Vuoteen 2024 saakka kierrätyksen edistymistä arvioitaisiin ja raportoitaisiin komissiolle uusilla laskentamenetelmillä vuotta 2025 koskevien tavoitteiden suhteen ja tarvittaessa myös nykyisillä laskentamenetelmillä voimassa olevan direktiivin mukaisten tavoitteiden suhteen.

Pykälän 2 ja 3 momentissa ehdotetut säännökset olisivat yhdenmukaiset ehdotetun 7 §:n 2 ja 3 momentin kanssa.

9 §. Kierrätysasteen laskenta. Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi tarvittavat säännökset uudistuneen EU-sääntelyn mukaisista pakkausjätteen kierrätysasteen laskentasäännöistä:

- kierrätetyn jätemäärän laskemisessa noudatettava yleisperiaate pakkausjätedirektiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti,
- yksityiskohtaiset laskentasäännöt viittaamalla pakkausjätedirektiivin 6 a artiklaan ja komission päätöksen 2005/270/EY, sellaisena kuin se on muutettuna komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2019/665

- uusi säännös, joka mahdollistaisi puupakkausten korjauksen laskemisen puupakkausjätettä ja kaikkea pakkausjätettä koskevaan kierrätystavoitteeseen pakkausjätedirektiivin 5 artiklan 3 kohdan ja edellä mainitun komission täytäntöönpanoasetuksen 6 b artiklan mukaisesti.
- yhdistelmäateriaalipakkauksia koskeva komission täytäntöönpanosäädöksen 6 c artiklan 2 kohdan mukainen laskentasääntö, jonka mukaan pakkaukset on laskettava ja ilmoitettava pakkauksen sisältämän kunkin materiaalin mukaan paitsi, jos tiettyä materiaalia on pakkauksessa vain merkityksetön osuus (enintään 5 painoprosenttia)
- säännös siitä, millä edellytyksillä EU:n ulkopuolelle viedyn pakkausjätteen määrän voi ottaa huomioon kierrätetyn pakkausjätteen määrän laskennassa

10 §. Vastaanoton järjestäminen. Nykyisen pakkausjäteasetuksen 9 §:n mukaisia säännöksiä pakkausjätteen vastaanoton järjestämisestä muutettaisiin ottaen huomioon jäteasetukseen ehdotetut uudet säännökset kiinteistökohtaisen keräyksen laajentamiseksi kaikkiin vähintään viiden huoneiston kiinteistöihin taajamissa. Tuottaja velvoitettaisiin järjestämään alueellisia vastaanottoaikoja alueittain tasapuolisesti huomioon ottaen väestötiheys ja alueella järjestetty pakkausjätteen erilliskeräys kiinteistöiltä.

Laajenevan kiinteistökohtaisen keräyksen vuoksi asetuksessa säädettyjä lasi- ja metalli- sekä paperi- ja kartonkipakkausten alueellisten vastaanottoaikojen vähimmäismäärää pienennettäisiin nykyisestä 1850 paikasta 1000 paikkaan. Muovipakkausten vastaanottoaikojen määrä nostettaisiin kaksinkertaiseksi nykyisestä (500 vastaanottoaika 1000 vastaanottoaikaan), toisin sanoen samalle tasolle muita pakkausmateriaaleja koskevan vaatimuksen kanssa. Vastaanottoaikoja tulisi olla vähintään yksi jokaisessa yli 500 asukkaan taajamassa ja taajamien ulkopuolisilla alueilla yhteensä vähintään kauppapaikkojen määrää vastaava määrä. Paikkojen on tarkoitus palvella erityisesti niitä kiinteistöjä, jotka jäävät jäteasetuksen 19 §:ssä säädettyyn kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen ulkopuolelle. Yli 500 asukkaan taajamia oli vuonna 2019 yhteensä 466 kpl ja päivittäistavara- ja haja-asutusalueella noin 278 kpl.

Pakkausten tuottajan velvollisuutta järjestää alueellisia vastaanottoaikoja elinkeinotoiminnan ja julkisen toiminnan pakkausjätteiden sekä muiden toimijoiden keräämisen asumisessa syntyvien pakkausjätteiden vastaanottoa varten lisättäisiin nykyisestä 30 paikasta 60 paikkaan. Jäteasetukseen ehdotetaan erilliskeräyksen laajentamista myös muille kuin asuinkiinteistöille, joten vastaavasti vastaanottoterminaalien määrää on syytä lisätä vastaamaan myös yritysten ja julkishallinnon kiinteistöiltä erilliskerätyn pakkausjätteen määrän kasvusta johtuvaa vastaanotokapasiteetin tarvetta sekä estämään yritysten ja julkishallinnon jätehuoltokustannusten kasvua. Tämän verkoston lisäksi tuottajat voisivat sopia räätälöidyistä palveluista suurkertymäkohtien kanssa nykyiseen tapaan.

Asetuksen voimaantuloa koskevassa 20 §:ssä esitetään tässä pykälässä säädettyvät vastaanottovelvollisuudet tulevan sovellettaviksi vasta 1 päivästä heinäkuuta 2023, mihin asti nykyisen asetuksen vastaanoton järjestämistä koskeva 9 § olisi voimassa. Tuolloin tulisivat sovellettaviksi myös jätelaissa säädetty pakkausjätehuollon yhteistoimintavelvollisuus kuntien ja tuottajien kesken sekä jäteasetuksessa säädetty pakkausjätteen erilliskeräysvelvollisuus 5 huoneiston taajamakiinteistöissä.

Pykälän 3 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen jätelaissa säädettyyn kuntien ja pakkausten tuottajien yhteistoimintavelvollisuuteen pakkausjätteen erilliskeräyksen järjestämisessä sekä jäteasetuksen mukaisiin pakkausjätteen kiinteistöittäistä erilliskeräystä koskeviin velvoitteisiin. Lisäksi momentissa olisi informatiivinen viittaus jäteasetuksen 10 §:ssä säädettyihin jätteen keräystä koskeviin yleisiin vaatimuksiin. Sen mukaan tuottajien tulisi siten muun muassa mitoitaa alueellisten vastaanottoaikojen keräysvälineet ja niiden tyhjennysrytmit riittäviksi kyseiseltä alueelta kertyvien käytettyjen pakkausten määrään nähden sekä seurattava jäteastian täyttymistä siten, että astioiden tyhjentäminen voidaan tehdä ajoissa ja aiheuttamatta katkoksia jätteen vastaanottoon.

11 §. Käytettyjen pakkausten erillään pitämistä koskevat velvollisuudet. Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöltään nykyisen asetuksen 10 §:ää. Pykälässä säädetäisiin jätelain 15 §:n 3 momentin nojalla käytettyjen pakkausten erillään pitämistä koskevista velvollisuuksista. Pykälän tarkoituksena olisi osaltaan edistää etusijajärjestyksen toteutumista varmistamalla erilliskerättyjen

käytettyjen pakkausten kelvollisuutta uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen. Ehdotetussa 1 kohdassa edellytettäisiin pakkauksen tyhjentämistä ja tarvittaessa puhdistamista ennen erilliskeräykseen toimittamista. Velvollisuus kohdistuisi ensisijaisesti käytetyn pakkauksen alkuperäiseen haltijaan, mutta myös tuottajan, kunnan ja muun käytettyjen pakkausten erilliskeräystä järjestävän toimijan olisi esimerkiksi selkeiden lajitteluohjeiden sekä muun neuvonnan ja tiedottamisen avulla huolehdittava siitä, että käytettyjen pakkausten haltijat osaavat toimia vaatimusten mukaisesti.

Ehdotetun 2 kohdan mukaan pakkausjätteen erilliskeräykseen voitaisiin yhdistää muita jätteitä vain, jos käytetyt pakkaukset vastaanottava tuottaja on sallinut tällaisten jätteiden vastaanoton. Jätelain 49 a §:ssä säädetään kuntien ja tuottajan yhteistoiminnasta asumisessa syntyvän pakkausjätteen erilliskeräyksessä. Säännöksessä velvoitetaan kunnat ja pakkausten tuottajat mahdollisuuksien mukaan keräämään pakkausjätteen yhdessä muiden samaa materiaalia olevien jätteiden kanssa. Lisäksi ehdotetun jäteasetuksen 23 §:ään sisältyy yleinen, myös muita toimijoita koskeva velvoite kerätä pakkausjäte mahdollisuuksien mukaan yhdessä muun samaa materiaalia olevan yhdyskuntajätteen kanssa. Tuottajalla olisi kuitenkin jätteen haltijan, kunnan tai muun jätteen toimittajan kanssa tekemissään sopimuksissa oikeus määrittellä, millä edellytyksillä se ottaa ehdotetun 10 §:n 2 momentin mukaisissa terminaaleissaan vastaan muuta jätettä samassa kuormassa erilliskerätyn pakkausjätteen kanssa. Kunnan ja muun pakkausjätteen erilliskeräystä järjestävän toimijan olisi otettava nämä edellytykset huomioon laatiessaan jätteen haltijoille erilliskeräystä koskevia lajitteluohjeita. Ehdotetut säännökset tarkoittaisivat käytännössä esimerkiksi sitä, että jos 10 §:n 2 momentin mukaisesti tuottajan vastaanottoterminaaliin toimitettu erilliskerätty pakkausjäte sisältäisi esineitä tai aineita, jotka eivät kuulu pakkauksia koskevan tuottajavastuun piiriin tai joiden vastaanottaminen ei sisälly mainittuihin sopimuksiin ja jotka merkittävästi haittaavat uudelleenkäyttöä, kierrätystä tai hyödyntämistä, tuottajalla olisi oikeus kieltäytyä ottamasta vastaan tällaisia jätteitä tai periä jätteen haltijalta jätehuollolle aiheutuvia lisäkustannuksia vastaava korvaus.

12 §. Tuottajien maksuosuudet. Pykälässä säädettäisiin tuottajayhteisöjen tuottajilta perimien maksuosuuksien perusteista jätelain 63 a §:n nojalla. Tuottajayhteisön tuottajilta perimien maksujen tulisi mahdollisuuksien mukaan kannustaa kestävien, uudelleenkäytettävien ja kierrätettävien tuotteiden valmistukseen. Myös tuotteen sisältämän kierrätetyn materiaalin pitoisuus voisi alentaa tuottajan maksuja. Vastaavasti lajittelua ja kierrätystä haittaavat tekijät voisivat nostaa tuottajan maksamia maksuosuuksia. Komissio valmistelee parhaillaan ohjeistusta jätedirektiivissä säädetyistä tuottajavastuun vähimmäisvaatimuksista, mukaan lukien mukautettujen maksujen perusteista. Ehdotetussa pykälässä on huomioitu ohjeluonnoksessa esitetyt periaatteet pakkauksista maksettavien tuottajavastuumaksujen mukauttamiseksi.

Hallinnollisiin maksuihin, kuten rekisteröinti- ja raportointimaksuihin, ei kuitenkaan sovellettaisi 1 momentin 2–5 kohdassa esitettyjä maksujen mukauttamisen periaatteita. Tuotekohtaisten maksujen tulisi 1 momentin 1 kohdan mukaisesti olla saman suuruisia yksikköä kohti riippumatta tuottajan markkinoille saattamista kokonaismääristä. Hallinnollisten maksujen osalta tästä periaatteesta voitaisiin poiketa. Hallinnolliset maksut voisivat olla kiinteitä maksuja, sillä esimerkiksi uudet yritykset eivät vielä liittyessään ole välttämättä laskeneet pakkauksia markkinoille, eikä pakkauskohtainen maksu olisi silloin tarkoituksenmukainen. Maksut tulisi siinäkin tapauksessa määrittellä kohtuullisiksi eivätkä ne saisi aiheuttaa kohtuutonta taakkaa tuotteita pieniä määriä myyville tuottajille. Hallinnollisten maksujen osuus ei saisi olla kohtuuton verrattuna tuottajan markkinoille saattamien pakkausten määrään ja käytöstä poistettujen pakkausten jätehuollosta ja muista tuottajavastuuvaihtoehdoista, kuten tiedottamisesta, aiheutuviin maksuihin. Ympäristövaliokunta kiinnitti jätelain muutosesityksestä antamassaan mietinnössä (YmVM 3/2021) huomiota siihen, että jätedirektiivin mukaan tuottajavastuujärjestelmissä tulee huolehtia siitä, että pienille tuottajille ei aiheudu kohtuutonta sääntelytaakkaa. Valiokunta korosti, että tuottajayhteisöjen tulisi kehittää menettelyjä, joilla voidaan keventää pienten tuottajien hallinnollista taakkaa ja siten myös hallinnollisia maksuja.

Juomapakkausten palautusjärjestelmässä tuoterekisteröinnin maksut voitaisiin nykyisen käytännön mukaisesti periä rekisteröintikohtaisesti eikä markkinoille saatettujen tuotteiden määrän perusteella.

13 §. Tiedottaminen pakkauksista ja käytetyistä pakkauksista. Jätelain 10 ja 51 §:n nojalla annettavassa pykälässä säädettäisiin tuottajalle kattava tiedottamis-, neuvonta- ja valistusvelvollisuus, jonka avulla pakkausten käyttäjiä pyrittäisiin motivoimaan osallistumaan aktiivisesti käytettyjen poistettujen pakkausten erilliskeräykseen. Jätelain 9 §:n mukaan myös tuotteen jakelijan on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että tuotteen käyttäjille tiedotetaan uudelleenkäytöstä ja jätehuollon järjestelyistä. Lisäksi kunnan on jätelain 93 §:n nojalla järjestettävä neuvontaa, tiedotusta ja valistusta vastuulleen kuuluvassa toiminnassa syntyvän pakkausjätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi ja jätehuollon asianmukaiseksi toteuttamiseksi. Neuvonta, tiedotus ja valistus tulisi tarpeen mukaan järjestää yhteistyössä tuottajan tai tuottajayhteisön kanssa. Pykälän 2 momentin mukaan tuottajan tulisi antaa kunnille ja muille käytettyjä pakkauksia kerääville toimijoille tarpeelliset tiedot pakkausten erilliskeräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä sekä vastaanottoon liittyvästä laaduntarkastuksesta ja muista menettelyistä. Asianmukaisella tiedotuksella voitaisiin edistää erilliskerätyn pakkausjätteen vastaanoton toimivuutta ja sujuvuutta.

Ehdotettu 1 ja 2 momentti vastaisi nykyisen asetuksen tiedottamista koskevaa 12 §:ää. Ehdotettuun 1 momenttiin lisättäisiin kuitenkin jätelain 51 §:stä aiheutuvat täsmennykset tuottajan tiedotusvelvollisuuteen koskien tiedottamista roskaantumisen ja jätteen synnyn ehkäisyn mahdollisuuksista.

Pykälän uuteen 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi informatiivinen viittaus jätelain 54 §:ssä säädettyyn tuottajan velvollisuuteen julkaista yleisessä tietoverkossa tiedot erilliskeräystä ja kierrätystä koskevien velvoitteiden täyttymisestä sekä jätelain 63 ja 66 §:ssä säädettyyn tuottajayhteisön velvollisuuteen julkaista tiedot omistajistaan, jäsenistään ja perimistään maksuista sekä tiedot palveluhankinnoissaan noudatettavista yleisistä periaatteista ja menettelyistä.

14 §. Valtuutetun edustajan tiedottamisvelvollisuus. Pykälään ehdotetaan jätelain 66 b §:n 3 momentin nojalla lisättäväksi säännökset, jotka ovat tarpeen jätelain 66 a ja 66 b §:ssä tarkoitettua valtuutetun edustajan nimeämiseen liittyvän menettelyn täsmennykseksi. Jätelain 66 a §:n 3 momentin mukaisesti toiseen valtioon sijoittautunut toimija, joka toimittaa Suomen markkinoille tuotteita (mukaan lukien pakkaukset) muulla kuin etäkaupalla voi halutessaan nimetä valtuutetun edustajan hoitamaan näiden tuotteiden ja pakkausten tuottajavastuuelvoitteiden hoitamisen. Koska tällainen toimija tai hänen puolestaan toimiva valtuutettu edustaja ei muutoin olisi tuottajavastuuelvollinen Suomessa, tulee varsinaisen tuottajavastuuelvollisen eli näitä tuotteita ja pakkauksia Suomeen maahantuovan tuottajan saada tieto valtuutuksesta ja sitä koskevista tuotteista. Vastaavasti tämä tieto tulee toimittaa myös sille tuottajayhteisölle, jonka jäsen kyseinen maahantuojia mahdollisesti on.

15 §. Selvitys taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelma uudelleenkäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Ehdotettu pykälä vastaisi pääsääntöisesti sisällöltään nykyisen pakkausjäteasetuksen 13 §:ää. Nykyisessä asetuksessa käytetty termi vakavaraisuus muutettaisiin jätelain 64 §:ää vastaavasti termiksi taloudelliset järjestelyt. Jätelain 64 §:n 3 momentin nojalla säädetävässä pykälässä täsmennettäisiin ajankohtaa, jolloin tuottajayhteisön on toimitettava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle jätelain edellyttämät selvitykset ja suunnitelmat riittävien taloudellisten järjestelyjen osoittamiseksi ja toiminnan turvaamiseksi. Mainitun selvityksen toimittamisajankohdaksi ehdotetaan kesäkuun loppua, mikä olisi yhdenmukainen 19 §:ssä ehdotetun seurantatietojen ilmoittamisajankohdan kanssa.

Pykälän 2 momentissa annettaisiin tarkempia säännöksiä vakavaraisuuden osoittamiseksi tarvittavista asiakirjoista. Niiden avulla tuottajayhteisön on jätelain 64 §:n 1 momentin mukaisesti osoitettava, että sillä on riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuelvoitteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Ehdotuksen mukaan riittävät taloudelliset voimavarat osoitettaisiin yleensä viimeksi päättyneen tilikauden vahvistetulla tilinpäätöksellä, alkaneen tilikauden talousarviolla sekä tarvittaessa välintilinpäätöksellä tai tilinpäätösennusteella. Riittävät taloudelliset voimavarat voitaisiin osoittaa muilla vastaavat tiedot sisältävillä asiakirjoilla, jos kysymyksessä on uusi toimintansa aloittava tuottajayhteisö tai jos mainittujen asiakirjojen toimittaminen ei muusta perustellusta syystä ole mahdollista. Tällaisessa tapauksessa riittävät taloudelliset voimavarat voitaisiin osoittaa esimerkiksi tilintarkastajien lausunnolla tai tuottajayhteisön sääntöihin kirjatulla rahoitusjärjestelyllä.

16 §. *Tuottajan hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.* Pykälässä säädettäisiin jätelain 101 §:n 3 momentin nojalla tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän hakemuksen sisältövaatimuksista. Pykälää sovellettaisiin tuottajaan, joka hakee itse hyväksymistä tuottajarekisteriin. Tuottajayhteisön vastaavasta velvollisuudesta säädettäisiin ehdotetussa 17 §:ssä.

Ehdotetulla pykälällä päivitettäisiin nykyisen pakkausjäteasetuksen 14 §:ää vastaamaan jätelakiin lisättyjä vaatimuksia, kuten jätelain 53 a §:n mukaisen omavalvontasuunnitelman esittäminen. Lisäksi edellytettäisiin pakkausjätedirektiivin mukaisesti tiettyjen raportointitietojen toimittamista pakkausmateriaaleittain tietokantataulukoista annetun komission päätöksen mukaisesti. Pykälästä poistettaisiin tarpeettomana vaatimus toimittaa jäljennös kauppa- tai yhdistysrekisteriotteesta, sillä valvova viranomaisen saa vastaavat tiedot käyttöönsä muuta kautta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi vaatimus toimittaa hakemuksessa tuottajan tiedot niistä jäsenvaltioista, joihin tuottaja myy pakattuja tuotteita suoraan käyttäjille sekä mahdollisen valtuutetun edustajan nimi kyseisessä jäsenvaltiossa. Tiedot olisivat tarpeen jätedirektiivin 8 a artiklan 5 kohdassa jäsenvaltioilta edellytettävän etämyynnin tuottajavastuuvälvönnän toteuttamiseksi.

17 §. *Tuottajayhteisön hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.* Ehdotettu pykälä vastaisi asiasisällöllisesti nykyisen asetuksen 15 §:ää. Siihen tehtäisiin edellä 15 ja 16 §:ään ehdotettujen muutosten edellyttämät täsmennykset.

Pykälässä säädettäisiin jätelain 101 §:n 3 momentin ja 105 §:n nojalla tuottajarekisteriin hyväksymiseksi tehtävän hakemuksen sisältövaatimuksista silloin, kun hakemuksen tekee tuottajayhteisö edustamiensa tuottajien puolesta. Vaatimukset olisivat suurelta osin yhdenmukaiset 16 §:ssä ehdotettujen tuottajan hakemusta koskevien vaatimusten kanssa. Tuottajayhteisön tulisi kuitenkin lisäksi antaa hakemuksessa erityisiä tuottajayhteisön toimintaan liittyviä tietoja. Tieto tuottajayhteisön perustajista olisi tarpeen sen arvioimiseksi, täyttääkö tuottajayhteisö jätelain 62 §:ssä säädetyt edellytykset.

18 §. *Ilmoitus toiminnassa tapahtuneista muutoksista.* Pykälä vastaisi sisällöltään nykyisen asetuksen 16 §:ää, jota täsmennettäisiin 15 §:ään ehdotetun, jätelain 64 §:stä johtuvan terminologisen muutoksen mukaisesti.

19 §. *Seurantatietojen ilmoittaminen.* Pykälässä säädettäisiin jätelain 54 §:n 3 momentin ja 51 §:n 4 momentin nojalla tuottajan velvollisuudesta antaa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle vuosittain tietoja Suomen markkinoille saatetuista pakkauksista, erilliskerätyjen käytettyjen pakkausten uudelleenkäytön ja jätehuollon järjestämisestä sekä pakkauksia ja käytettyjä pakkauksia koskevasta tiedottamisesta. Tuottajayhteisö ilmoittaisi kaikkien siihen liittyneiden tuottajien yhteenlasketut tiedot. Pykälä vastaisi asiasisällöltään nykyisen pakkausjäteasetuksen 17 §:ää, jota täsmennettäisiin jätelain 54 §:ään tehtyjen muutosten huomioon otamiseksi.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin vaatimus raportoida 53 a §:n 1 momentissa tarkoitettussa omavalvontasuunnitelmassa edellytetyistä toimista sekä uudelleenkäytettyjen pakkausten määrä, käyttökerrat ja uudelleenkäytettyjen kuluttajapakkausten määrä. Lisäksi seurantatietoihin ehdotetaan lisättäväksi arvio käytöstä poistettujen kuluttajapakkausten kierrätysasteesta. Tieto olisi tarpeen yhdyskuntajätteen kierrätysasteen arvioimisessa. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, joka edellyttäisi tuottajaa ilmoittamaan markkinoille saattamiensa muovisten kantokassien määrät. Tiedot tarvittaisiin pakkausjätedirektiivin mukaisen raportoinnin toteuttamiseksi. Raportointi tulisi tehdä tietokantataulukoista annetun komission päätöksen mukaisesti. Raportointiajankohtaa aikaistettaisiin syyskuun lopusta kesäkuun loppuun. Tietojen ilmoittamisen ajankohta olisi yhteneväinen muiden tuottajavastuualojen kanssa.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on lisäksi oikeus jätelain 122 §:n 2 momentin nojalla pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta pakkausten jätehuoltoa harjoittavalta lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot pakkausten jätehuollosta ja muusta tähän rinnastettavasta seikasta.

20 §. *Omavalvonta.* Pykälään lisättäisiin jätelain 53 a §:n 4 momentin nojalla tarkempia säännöksiä mainitussa pykälässä säädetyssä omavalvontasuunnitelman sisältövaatimuksista, omavalvontaa koskevan ulkopuolisen tarkastuksen ajankohdasta ja tarkastajan pätevyysvaatimuksista. Omavalvontasuunnitelmassa tulisi arvioida 19 §:ssä tarkoitettujen seurantatietojen luotettavuus

sekä toimet niiden luotettavuuden kehittämiseksi. Tietokantataulukoista annettu komission päätös edellyttää hyvin yksityiskohtaista selvitystä raportoitujen tietojen alkuperästä, keräysmenetelmistä ja luotettavuuden arvioinnista. Omavalvontasuunnitelmassa tulee olla myös kuvattuna menettelytavat, joilla tuottajayhteisö kehittää mukautettuja maksuosuuksia esimerkiksi EU-tasolla saatujen uusien ohjeiden mukaisesti tai toimialan omat laatuluokitukset, ympäristömerkki-, standardointi- tai sertifiointijärjestelmät huomioon ottaen.

Ulkopuolisen tarkastajan tekemä tarkastus ehdotetaan tehtäväksi vähintään joka kolmas vuosi. Tarkastuksen tekijän tulisi olla tuottajaan, tuottajayhteisöön tai sen omistajiin nähden riippumaton ja puolueeton kolmas osapuoli. Käytännön toteutuksen kannalta saattaa joissain tapauksissa olla perusteltua, että tarkastus tehdään useammassa osassa tarkastajan pätevyysalueesta riippuen. Mikäli tuottajalla tai tuottajayhteisöllä on käytössään sertifioitu laatujärjestelmä, voitaisiin arviointi kytkeä osaksi tätä järjestelmää.

Tuottajayhteisön olisi hyvä nimetä omavalvonnan vastuhenkilö, joka vastaa omavalvonnan toteuttamisesta ja kehittamisestä sekä omavalvonnan kannalta keskeisten henkilöiden kouluttamisesta tuottajayhteisössä sen toiminnan kannalta keskeisissä tahoissa.

21 §. Tuottajayhteisön ja kuntien välisen sopimuksen yhteenvedon toimittaminen. Jätelain 49 d §:n 2 momentin nojalla annettavassa pykälässä säädettäisiin mainitussa pykälässä tarkoitettujen sopimuksen yhteenvedon toimittamisajankohdasta. Tuottajayhteisön tulisi ehdotuksen mukaan toimittaa yhteenvedo vuosittain kesäkuun loppuun mennessä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Ajankohta on yhteneväinen 19 §:ssä ehdotettujen seurantatietojen ilmoittamisen kanssa. Yhteenvedoon olisi liitettävä ammattitaitoisen ja riippumattoman tarkastajan arvio tuottajan kustannusvastuun toteutumisesta. Pykälässä ehdotettujen mukaisesti mainitulla tarkastajalla tulisi olla tehtävän suorittamiseen tarvittavat tiedot, taidot ja muu pätevyys. Mikäli tuottajayhteisöllä on käytössään sertifioitu laatujärjestelmä, voitaisiin arviointi kytkeä osaksi tätä järjestelmää.

22 §. Seurantatietojen kokoaminen ja toimittaminen komissiolle. Pykälä vastaisi pääosin sisältöään nykyisen pakkausjäteasetuksen 18 §:ää. Pykälässä kuitenkin täsmennettäisiin, että Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen olisi koottava seurantatiedot ja arvioitava niiden pohjalta valtakunnalliset tiedot käytettyjen pakkausten määrästä ja käsittelystä vuosittain lokakuun loppuun mennessä. Täsmennys olisi tarpeen, koska Pirkanmaan ELY-keskuksen koomia tietoja tarvittaisiin erityisesti yhdyskuntajätetilastointia varten jo ennen komissiolle tapahtuvan raportoinnin määräaika. Mahdollisimman ajantasaisia tietoja tarvittaisiin mm. OECD:lle tehtävää yhdyskuntajätetietojen raportointia ja muoviomavaran arviointia varten sekä yhdyskuntajätteiden ja pakkausjätteiden kierrätysasteiden kehittymisen seuraamiseksi. Säännös olisi yhdenmukainen paristo- ja akku- sekä SER-asetukseen ehdotettavan velvoitteen kanssa. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulisi toimittaa tiedot komissiolle komission päätöksen 2005/270/EY mukaisesti.

Nykyisen pakkausjäteasetuksen 19 §:ssä säädetty Pirkanmaan ELY-keskuksen velvoite toimittaa joka kolmas vuosi komissiolle kertomus direktiivin täytäntöönpanosta kumottaisiin tarpeettomana. Kyseinen velvoite on kumottu pakkausjätedirektiivistä.

23 §. Markkinavalvontaviranomainen. Tämä pykälä olisi saman sisältöinen kuin nykyisen asetuksen 21 §. Pykälässä säädettäisiin jätelain 25 §:n nojalla, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto nimettäisiin 4—6 §:ssä ehdotettujen pakkauksien ominaisuuksia ja merkintöjä koskevien vaatimusten noudattamista valvovaksi viranomaiseksi. Jätelain 25 §:n mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo tuotteita sekä niiden ominaisuuksia ja merkintöjä koskevien vaatimusten noudattamista siten kuin siitä tarkemmin säädetään 10 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on hoitanut pakkausten markkinavalvontatehtävää 1.8.2014 alkaen. Jätelain 127 §:ssä on säädetty Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle oikeus säännöksessä tarkoitettujen valvontakeinojen käyttöön myös pakkausten markkinavalvonnassa.

24 §. Yhteistyö ja tiedonvaihto Euroopan unionin muiden jäsenvaltioiden kanssa. Pykälässä säädettäisiin SER-asetuksen 21 §:ää vastaavat säännökset Pirkanmaan ELY-keskuksen yhteistyöstä EU:n muiden jäsenvaltioiden asianomaisten viranomaisten kanssa. Ehdotettu yhteistyövelvoite edesauttaisi asetuksen sekä pakkausjätedirektiivin asianmukaista täytäntöönpanoa. Yhteistyön tulisi käsittää tutustumisoikeuden myöntäminen asiaankuuluviin asiakirjoihin, tietoihin

ja tarkastusten tuloksiin, jollei julkisuus- ja tietosuojalainsäädännöstä muuta johdu. Tiedonvaihdossa tulisi käyttää sähköistä tiedonsiirtoa, minkä lisäksi Pirkanmaan ELY-keskuksen tulisi julkaista verkkosivuillaan linkit toisten jäsenvaltioiden tuottajarekistereihin.

25 § Voimaantulo. Asetus on tarkoitettu tulevan voimaan loppuvuodesta 2021. Tietyt jätedirektiivissä säädetyt uudet tuottajavastuuta koskevat vähimmäisvaatimukset, kuten 12 §:ssä tarkoitettujen maksuosuuksien koskevat vaatimukset ja 20 § 2 momentissa säädettävät omavalvontaa koskevat edellytykset tulisivat kuitenkin sovellettavaksi jätelaisissa säädettyjen, näitä vaatimuksia koskevien siirtymäaikojen kanssa yhdenmukaisesti 1.1.2023 alkaen. Asetuksen 10 §:ssä säädetyt käytettyjen pakkausten vastaanoton järjestämistä koskevat uudet vaatimukset tulisivat sovellettavaksi 1.7.2023 yhdenmukaisesti jäteasetuksessa 19 §:ssä säädettävän asumisessa syntyvän pakkausjätteen kiinteistöittäisen erilliskeräyksen kanssa.

Kumottavaksi ehdotettavan nykyisen pakkausjäteasetuksen kierrätystavoitteita koskevat 7 ja 8 § kumottaisiin 31.12.2025 ja käytöstä poistettujen pakkausten vastaanoton järjestämistä koskeva 9 § kumottaisiin 1.7.2023.

Liite 1. Pakkauksen määrittelyyn liittyvät lisäperusteet. Liitteeseen sisällytettäisiin myyntipakkauksen, ryhmäpakkauksen ja kuljetuspakkauksen määritelmät sekä muita pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaisia pakkauksen määrittelyyn liittyviä teknisluonteisia tarkentavia säännöksiä. Säännökset vastaisivat sisällöltään nykyisen pakkausjäteasetuksen liitettä 1. Ehdotettuun liitteeseen sisällytetyt esimerkit perustuisivat pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY liitteen I muuttamisesta annettuun komission direktiiviin 2013/2/EU.

Liite 2. Pakkausten valmistusta, koostumusta, uudelleenkäytettävyyttä ja hyödynnettävyyttä koskevat perusvaatimukset. Nykyisen pakkausjäteasetuksen liitteeseen 3 tehtäisiin direktiivin muutoksen edellyttämät täsmennykset pakkausten valmistusta ja koostumusta koskeviin vaatimuksiin sekä pakkauksen hyödynnettävyyttä koskeviin vaatimuksiin biohajoavan pakkauksen osalta. Liitteen mukaisten perusvaatimusten täsmentämiseksi Euroopan unionissa laaditut yhdenmukaistetut standardit on lueteltu ehdotetun 4 §:n yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä.

Liite 3. Pakkauksen merkinnät. Liite olisi sisällöltään yhdenmukainen nykyisen pakkausjäteasetuksen liitteen 3 ja asiaa koskevan komission päätöksen 97/129/EY kanssa.

6 Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan loppuvuodesta 2021.

Direktiivin muutoksen mukaan jäsenvaltioiden olisi tullut saattaa direktiivin edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 5.7.2020. Jätedirektiivi edellyttää, että tuottajavastuujärjestelmät, jotka on otettu käyttöön ennen 4.7.2018, ovat sen 8a artiklassa säädettyjen vähimmäisvaatimusten mukaisia viimeistään 5.1.2023.

Samanaikaisesti ehdotukseen sisältyvien asetusten kanssa tulisivat voimaan EU:n jätesäädös-paketin täytäntöönpanoon liittyvät valtioneuvoston asetus jätteistä sekä kaatopaikoista annetun valtioneuvoston asetuksen (331/2013), ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014), PCB-laitteistojen käytön rajoittamisesta ja PCB-jätteen käsittelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (958/2016), viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen (347/2005), paristoista ja akuista annetun valtioneuvoston asetuksen (520/2014), romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden rajoittamisesta ajoneuvoissa annetun valtioneuvoston asetuksen (123/2015), sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun valtioneuvoston asetuksen (519/2014) ja käytöstä poistettujen renkaiden erilliskeräyksestä ja hyödyntämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (527/2013) muuttamista koskevat asetukset.